

ИЗБОРНО ВЕЋЕ УЧИТЕЉСКОГ ФАКУЛТЕТА

БЕОГРАД

Одлуком Изборног већа Учитељског факултета у Београду изабрани смо у комисију за припрему извештаја о кандидатима пријављеним на конкурс за избор у звање доцента за ужу научну област Социологија за рад у Наставном одељењу Учитељског факултета у Новом Пазару. На конкурс који је објављен у „Службеном гласнику РС“ од 30. новембра 2009. године пријавио се један кандидат – др Иљаз Османлић, асистент Учитељског факултета у Наставном одељењу у Новом Пазару. Пошто смо размотрили конкурсни материјал и проучили радове кандидата, у могућности смо да Изборном већу поднесемо следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. Биографија

Др Иљаз Османлић рођен је 3. марта 1965. године у Новом Пазару. Основну школу и гимназију завршио је у Новом Пазару. Студије политичких наука завршио је на Факултету политичких наука у Београду 1988. године. На истом факултету завршио је и магистарске студије и одбранио магистарски рад под називом „Парламентаризам у модерној рационалној држави“ 2000. године. На Факултету политичких наука Универзитета у Београду одбранио је докторску дисертацију под називом „Улога образовања у развоју грађанског друштва у Србији“ 2009. године и стекао научни степен доктор политичких наука.

На Учитељском факултету у Београду, у Наставном одељењу у Новом Пазару ради од 2002. године, као асистент приправник и као асистент. У звање асистента за ужу научну област Социологија, за предмете Социологија породице и Социологија образовања изабран је 2005. и 2009. године.

2. Научно-стручни рад

Кандидат је објавио више научних и стручних радова који су приказани хронолошким редом.

1. Историјски корени и еволуција парламентаризма, Универзитетска мисао, Нови Пазар, бр.2, 2003, стр. 191-203. У раду се разматра настанак и развој парламентаризма у Европи, објашњавају његови економско-социјални и политички корени и приказују најважнији облици. Ово је у ствари анализа главних обележја европског федерализма од његовог настанка и успона до пуног процвата. Аутор показује да је парламентаризам еволуирао из краљевских савета и сталешких скупштина мењајући природу мандата од императивног у слободни и јачајући принцип политичке репрезентације и на тај начин се развио као доминантан облик представничке демократије. У раду се на прегледан и информативан начин излажу најважнија питања успона парламентаризма и његове улоге у политичком развоју грађанског друштва.

2. Парламентаризам у модерној рационалној држави, „Мерак“, Нови Пазар, 2004, стр. 154. Ово је монографски рад који представља приређену магистарску тезу и који се састоји од увода, седам поглавља и закључка рада. У првом поглављу се излаже историјски развој парламентаризма и појединих организационих

форми његовог устројства, а у другом делу се износе основна схватања о држави, њеном настанку и развоју. Трећи део посвећен је развоју парламентаризма у периоду уставних монархија када се јавља парламентарна монархија као ембрион модерне државе. У четвртом делу изложена су основна питања јединства и поделе власти, а у петом је дата анализа појединих облика поделе власти (председнички, парламентарни, скупштински), при чему се аутор залаже за „конвергенцију облика поделе власти у модерној рационалној држави“ (стр. 96.). Шести део рада је посвећен односу политичких странака и парламентарне демократије и улози странака у очувању парламентаризма, а седми део рада представља критичку анализу друштвене праксе у којој делују облици демократског парламентаризма. Она зависи од многих фактора, од којих су неки објективне природе, а неки израз свести, интереса и других субјективних чинилаца политичког деловања, У целини рад обрађује најважнија питања која се односе на развој и функционисање парламентарне демократије и на услове и чиниоце који утичу на политички живот и демократску праксу функционисања државе.

3. Докторска дисертација Улога образовања у развоју грађанског друштва у Србији, Факултет политичких наука, Београд, 2009, стр. 239. Дисертација се састоји од пет основних поглавља, уводног дела, закључних разматрања и списка литературе. У првом делу разматрају се одлике грађанског друштва и путеви његовог развоја. Корене овог концепта аутор види у класичним схватањима друштвене заједнице од Платона и Аристотела, али и у модерним теоријама друштва. Ту се разматра и однос између друштва и државе, излажу релевантна теоријска схватања о томе и представљају модерне идеје о развоју савременог друштва. Други део дисертације посвећен је актуелним питањима развоја грађанског друштва у савременим условима, па и кризним проблемима који отежавају његово конституисање. Аутор наводи ставове савремених теоретичара о односу грађанских и националних елемената у савременим заједницама.

У трећем делу се разматра однос цркве и државе према грађанском друштву, улога религије у грађанском друштву и значај верске толеранције за развој грађанских слобода. Четврти део бави се демократским променама у Србији и њиховим утицајем на развој грађанског друштва. Изложена је анализа политичких промена у Србији 2000. године, транзиционих кретања, политичких и социјалних подела и проблема који постоје у развоју грађанског друштва. Аутор указује на недостатак јасне визије у развоју друштва, на противуречности у економским процесима и на проблеме који негативно утичу на политичке институције, политичку праксу и политичке идеале друштва. У овом контексту анализира се и пожељна улога државе у транзицији, посебно због „компромитације либерализације“ која онемогућава успешну економску реформу. Пети део дисертације бави се образовањем за грађанско друштво. Образовање је данас један од најважнијих чинилаца друштвено-економског, па и културног развоја савременог друштва, па и развоја грађанског друштва. Аутор излаже елементе савременог образовања који су важни за развој грађанског друштва, али и за „стварање јединственог економског, политичког и културног пространства савременог света“, за глобалну међународну сарадњу.

Дисертација је целовит и садржајан прилог проучавању грађанског друштва, разматрању улоге образовања у његовом развоју и афирмацији концепције о комплексном доприносу образовања укупном друштвеном развоју.

4. Развој грађанског друштва и образовање, Учитељски факултет, Београд, 2011. Монографија под називом Развој грађанског друштва и образовање представља део докторске дисертације који је прилагођен за објављивање као посебна целина. Рад се састоји из три поглавља. У првом поглављу се разматрају услови за развој грађанског друштва, однос националне државе и грађанског друштва и разлози

за промене у конституисању нових модалитета друштвене заједнице. Аутор полази од става да криза у савременом друштву намеће потрагу за социјалним идентитетом који би био другачији од националне државе и који би више задовољио потребе људи у савременим околностима. Затим разрађује елементе грађанског друштва и носиоце друштвених интереса који представљају окосницу савремених демократских процеса. На то упућују економски и културни разлози који захтевају активније учешће појединца у друштвеном животу. Аутор наглашава значај концепције која афирмише демократску политичку праксу.

У другом делу рада приказане су демократске промене у Србији и њихов значај за развој грађанског друштва. Транзициона кретања са свим својим противуречностима и недоследностима теже либерализацији друштвеног живота и оживљавању принципа грађанског друштва, али са ограниченим дометима. Аутор указује на споро креирање привредног амбијента са отвореним тржиштем, на тешкоће у економском расту, на застоје у демократским реформама, па и на компромитацију либерализације у неким доменима. Он сматра да се недовољно користе расположиви ресурси за бржи развој грађанског друштва, а посебно култура, наука и образовање као незаобилазни чиниоци друштвеног развоја у савременим условима.

Трећи део рада посвећен је образовном систему и прилагођавању овог система друштвеним променама и посебно развоју грађанског друштва. Аутор полази од захтева да се развије концепт образовања за грађанско друштво у коме ће више до изражаја доћи вредности грађанског друштва. Промене у овој области треба да буду комплексне, да имају у виду потребе међународног повезивања и интеграције, да обезбеде подизање нивоа знања и способности субјеката друштвених процеса и да доприносе јачању демократије. Васпитање грађана као активних субјеката политичких активности зависи од образовних садржаја и активности у образовном процесу. За то су потребни научни, теоријски, али и практични елементи образовања.

5. Држава, Политичка ревија, Београд, бр.1, 2010, стр. 115-130. У раду су изложена најважнија политиколошка схватања појма, функција и организације државе, као и њене улоге у савременим условима. Аутор приказује схватања С. Јовановића, Е. Винсента, Х. Ломија, Д. Хелда и других теоретичара, истичући њихов допринос у објашњавању и разумевању државе као друштвене институције. Садржана су и запажања о одликама модерне државе, о њеној организацији, улози и методима деловања, са посебним освртом на могућности учешћа грађана у друштвеном животу.

6. Заједница и друштво, Политичка ревија, Београд, бр. 1, 2011, стр. 187-200. У раду се излажу различита теоријска схватања о заједници и друштву, приказује њихов историјски развој, објашњавају њихове особености и разлике и указује на њихов значај за разумевање савремених друштвених појава и процеса.

Приказ наведених радова показује тематску ширину научних интересовања кандидата, теоријску и истраживачку заснованост и посебно његову тежњу да општа и политичка питања савременог друштва, као што су парламентаризам, демократија, грађанско друштво, субјекти политичких процеса, повеже са системом образовања и припремом младих за друштвени живот. У томе је садржано и залагање кандидата за афирмацију вредности грађанског друштва и за ширење демократије.

3. Наставни рад

У досадашњем вишегодишњем раду са студентима као асистент приправник и као асистент, кандидат је показао савестан и одговоран однос у извршавању својих обавеза, коректан однос са студентима и задовољавајуће ангажовање у свим активностима, у извођењу вежби, консултацијама и пружању помоћи студентима у изради њихових радова и извршавању других обавеза. Његов рад је од стране студената оцењен врло добром оценом.

З а к љ у ч а к

На основу свега, имајући у виду да кандидат др Иљаз Османлић има докторат политичких наука, да приказани радови потврђују научне и стручне истраживачке резултате кандидата и да постоје позитивне оцене о његовом наставном раду, Комисија сматра да кандидат испуњава законске услове за избор у звање доцента за ужу научну област Социологија на Учитељском факултету у Београду, у Наставном одељењу у Новом Пазару. Стога Комисија предлаже Изборном већу Учитељског факултета да изабере др Иљаза Османлића у звање доцента за ужу научну област Социологија у Наставном одељењу у Новом Пазару.

Комисија

Проф. др Милимир Мучибабић, редовни
професор Учитељског факултета у Београду

Проф. др Ненад Кецмановић, редовни
професор Факултета политичких наука у
Београду

Проф. др Станоје Ивановић, редовни
професор Учитељског факултета у Београду